

ОНТОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПОЛІТИЧНОГО

Питання про сутність політичного і політичне буття, незважаючи на свій спекулятивний характер залишається актуальним для сучасної науки. Що стосується визначення місця політичної онтології в загальній системі знання про політику, то тут можна звернутися до класифікації, запропонованої Бобом Джессоп. Джессоп говорить про виділення чотирьох секторів в проблемному полі політичної теорії: онтологічного, епістемологічного, методологічного і етичного¹.

Політична онтологія досліджує політичне буття як систему що розвивається, здатну до самоорганізації. Політичною онтологією політичне буття розглядається як система яка складається з двох рівнів: рівень можливості політичного буття і рівень дійсності політичного буття. Можливість політичного буття не є не буття, вона має статус політичного існування і є потенційним політичним буттям; політична дійсність – актуальне політичне буття. Ці рівні політичного буття іноді трактуються як форми політичного буття: «потенційна форма політичного буття», якою є політична свідомість, і «актуальна форма політичного буття», якою виступає політична реальність.

За способом існування політичне буття поділяється на інституційну сферу, політичні відносини і політичну свідомість. Основні політичні інститути – це держава і політичні партії, що забезпечують відтворення, стабільність і регулювання політичної діяльності, розвиток політичних процесів, а також відповідають за соціальні політичні зв'язки всередині і поза суспільством, контролюючи соціально-політичний порядок.

Політичні відносини – взаємодія суб'єктів політики з приводу володіння, виконання і надання потрібної спрямованості політичної влади. Суб'єктами політичних відносин виступають окремі індивіди, групи, шари, спільності, також організації, інститути і держава. Виділяються політичні відносини компромісу, консенсусу, кооперації, солідарності, суперництва, конфлікту, ворожнечі, війни і т.д. До числа центральних з них належать відносини політичного управління (між пануючими і підлеглими).

Політична свідомість, одна з складових суспільної свідомості. Специфіка політичної свідомості в тому, що воно не тільки відображає

¹ Jessop B. Political ontology, political theory, political philosophy and the ironic contingencies of political life // Der Mensch im Zoon Politikon: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2005. P. 189-208.

політичну реальність — його функцією також є політичне цілепокладання, прогнозування та програмування політичного буття.

Сучасна філософська і політична думка ввібрала в себе не тільки різноманітні, а й часом суперечливі визначення «політики» і «політичного», причому кількість цих визначень продовжує збільшуватись. Слід зазначити, що в рамках класичної політичної думки, підстави якої були закладені ще в XVII ст., питання про природу «політичного» не викликали особливого інтересу. Одним з перших теоретиків, який спробував в XX ст. виявити підстави політики, був німецький політичний філософ Карл Шмітт. У своїй роботі «Поняття політичного» К. Шмітт наголошує, що як поняття, політичне можна визначити лише через встановлення і розкриття специфічно політичних категорій, які є фундаментальними розрізненнями. Це означає, що дане розрізнення не ґрунтується на якомусь іншому і не виводиться з якогось іншого. Політика, поряд з мораллю, економікою, естетикою становлять відносно незалежні предметні області людської думки та дії¹. Якщо в області моралі такими крайніми розрізненнями є добре та зло, в естетиці — красиве та потворне, в економіці корисне та шкідливе або прибуткове та неприбуткове, то для політики таким розрізненням є друг та ворог. Кожна релігійна, моральна, економічна або інша протилежність може зростати в своїй інтенсивності до політичної. Перехід відбувається тоді, коли ці протилежності починають розділяти людей на групи, боротьба між якими стає реальною можливістю. Тоді ці відмінності переходять в сферу політичного. При цьому політичне полягає не у самій боротьбі, а в поведінці, яку визначає можливість такої боротьби, в чіткому розумінні такої ситуації та завданні правильно розрізнити друзів та ворогів. Політичне протиставлення є найінтенсивнішим та крайнім протиставленням і, відповідно, кожна опозиція є настільки політичною, наскільки вона наближається до цього крайнього пункту².

Отже, нами були розглянуті обґрунтування політичної онтології, проведено аналіз сутності політичного буття та визначене поняття політичного. Такім чином можливо стверджувати що, в сучасних дослідженнях політична онтологія розгортається, в таких ракурсах: як досвід систематичного опису всього комплексу теоретичного знання про політику, де онтологічний сектор займає своє законне місце поряд з епістемологічним, методологічним і іншими секторами теоретичного знання; як відповідь на питання про природу політичного; як змістовний аналіз того чи іншого типу політичної онтології, чий смислові межі визначаються домінуючим напрямком філософської думки.

Список використаних джерел

¹ Шмітт К. Понятие политического // Вопр. социологии. — Т. 1. — 1992. — № 1. — С. 35-67.

² Там же.

1. Jessop B. Political ontology, political theory, political philosophy and the ironic contingencies of political life // Der Mensch im Zoon Politikon: Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2005. P. 189–208.].
2. Шмитт К. Понятие политического // Вopr. социологии. – Т. 1. – 1992. – № 1. – С. 35–67.

Ключові слова: політичне буття, онтологія, філософія, політична свідомість.

Науковий керівник: к.ю.н. Капустіна Н. Б

Голюк Надія Григорівна

студентка 1-го курсу Інституту кримінальної юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРІВ КИЇВСЬКОЇ РУСІ ІЗ ВІЗАНТІЄЮ ТА ЇХ ЗНАЧЕННЯ

Кожна держава, що бажає мати гідну, цивілізовану та заможну долю у майбутньому, повинна вшановувати своє історичне коріння, пишатися ним, що неможливо без глибокого вивчення та розуміння своєї історичної спадщини. Для нашої держави, що лише нещодавно здобула очікувану сторіччями незалежність та має таку багату й славу історію, яка є об'єктом досліджень багатьох вчених усього світу і яку без перебільшень можна назвати однією з найяскравіших сторінок всесвітньої історії, це набуває особливої наукової актуальності та суспільного значення

Насьогодні, коли в Україні відбуваються потужні реформи, розвивається новий вектор євроінтеграційних процесів, суттєво збільшилась увага до історії україно-європейських стосунків в минулому. Тому, обрана нами тема вбачається актуальною.

Русько-візантійські угоди вже понад двісті років залишаються предметом уваги істориків, філологів, правознавців [1, с. 55]. Договори русів з греками є найдавнішим письмовим джерелом давньоруської державності та права, одною з перших пам'яток руської літературної мови. Про можливість існування русько-візантійських угод у IX ст. неодноразово згадувалося у вітчизняній та закордонній історіографії, але завдяки Повісті минулих літ до нашого часу збереглися лише тексти угод 907, 911, 944 та 971 pp. [2, с. 102].

Форма і зміст русько-візантійських договорів 911, 944 років підтверджують гіпотезу про наявність у держав, що їх уклали, попереднього сталого досвіду нормотворчої та правозастосовної діяльності [3, с. 255].